

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת ניסים ואטורי

פ/25/5543

הצעת חוק זכויות אחים מטפלים בנכי צה"ל (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2025

1. תיקון חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב]¹, אחרי סעיף 8 (תגמולים ושיקום) יבוא :

8א. "זכויות לאח או אחות של נכה תגמול, זכאות נוספת, הענקה, תשלום או כל טובת הנאה, המשתלמים או ניתנים לפי חוק זה או לפי הוראות ונהלים של משרד הביטחון לבן משפחה של נכה, יינתנו גם לאח או אחות של נכה שדרגת נכותו הקבועה היא 75% לפחות, ובלבד שהם טיפלו בנכה במשך 24 חודשים לפחות ושמתקיימים בהם התנאים הנדרשים לגבי בן משפחה בהתאם לחוק, להוראות או לנהלים כאמור, לפי העניין."

2. תיקון חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"י-1950², חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) בסעיף 9 בסופו יבוא :

¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 267.
² ס"ח התשי"י, עמ' 162.

"(ו) אח או אחות של נספה שטיפלו בו במשך 24 חודשים לפחות טרם פטירתו, יהיו זכאים לתגמול שהיה משתלם לנספה ערב פטירתו לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב], למשך 36 חודשים מהפטירה, ובלבד שדרגת נכותו הקבועה טרם הפטירה היתה 75% לפחות; טיפלו בנכה כמה אחים או אחיות, יחולק הסכום האמור באופן שווה בין כל האחים."

תיקון חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה 3. בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התשי"ל-1970³, בסעיף 4, אחרי "8", יבוא "א8".

דברי הסבר

מטרת התיקון המוצע היא להכיר בתרומתם ובזכויותיהם של אחים המטפלים בנכי צה"ל אשר מהווים חלק בלתי נפרד מהמעגל המשפחתי המצומצם התומך בנכה. לעתים בשל נסיבות המיוחדות למשפחת הנכה, עיקר המעמסה של הטיפול בו מוטל על האחים שלו.

טיפול בנכה צה"ל עם דרגת נכות גבוהה היא משימה קשה אשר מצריכה תעצומות נפש והתמסרות מצד האח המטפל. חשיבות הטיפול והשיקום של הנכה מחד וההבנה מנגד כי מדובר בהתמסרות ובמעמסה אשר נופלת על האחים של הנכה ובאה לעיתים קרובות על חשבון שגרת החיים, העבודה, הלימודים והמשפחה שלהם, מחייבים להכליל את האחים במסגרת בני המשפחה אשר זכאים לזכויות בהתאם לחוק.

מטרת התיקון המוצע היא להפוך את האחים המטפלים בנכי צה"ל לבעלי זכויות ברורות ולא להשאיר את זכויותיהם נתונה לפרשנות של קצין התגמולים כפי שקורה כיום. עיגון זכויותיהם של האחים המטפלים בנכה היא כלי חיוני להבטחת רווחתו של הנכה בחייו וטיפול בו גם כאשר הוריו, אשתו וילדיו של הנכה אינם יכולים או אינם מעוניינים לטפל בו. כמו כן מטרת התיקון המוצע היא להבטיח את עתידם של האחים אשר לקחו על עצמם את המשימה החיונית של הטיפול בנכה. לפיכך מוצע לקבוע כי אח או אחות של נכה שדרגת נכותו 75% לפחות, המטפלים בו במשך 24 חודשים לפחות, יהיו זכאים לתגמול, לזכאות נוספת, להענקה, לתשלום או לכל טובת הנאה, המשתלמים או ניתנים לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב] (להלן – חוק הנכים), או לפי הוראות ונהלים של משרד הביטחון לבן משפחה של נכה. כמו כן מוצע לתקן את חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"י-1950, ולקבוע כי אח או אחות של נספה שטיפלו בו במשך 24 חודשים לפחות טרם פטירתו, יהיו זכאים לתגמול שהיה משתלם לנספה ערב פטירתו לפי חוק הנכים, למשך 36 חודשים מהפטירה, ובלבד שדרגת נכותו טרם הפטירה היתה 75% לפחות. אם יותר מאחד אחד טיפל בנכה – יחולק הסכום האמור באופן שווה בין כל האחים המטפלים. מוצע להחיל את ההוראות האמורות גם על נפגעי פעולות איבה.

³ ס"ח התשי"ל, עמ' 126.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ו בשבט התשפ"ה (24.02.2025)